

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Jitky Zavřelové a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **Š. Č.**, zastoupený Mgr. et Mgr. Martinem Čankem, advokátem se sídlem Nádražní 381/9, Mohelnice, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Mírov**, se sídlem P. O. Box 1, Mírov, proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 11. 2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 25. 6. 2020, čj. 65 A 93/2019 - 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. et Mgr. Martinu Čankovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím speciálního pedagoga žalované ze dne 13. 11. 2019, č. j. VS 212561/ČJ-2019-803632-KT, byl žalobci uložen kázeňský trest umístění do uzavřeného oddílu na dobu 7 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, podle § 46 odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále „zákon o výkonu trestu“).

Kázeňského přestupku se dopustil porušením zákazu přechovávat předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob, ve smyslu § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu, neboť u něj byly nalezeny zakázané předměty pro osobní hygienu, a to tlaková nádoba TODAY men – Dark Intense a skleněná nádoba NIVEA men Cool Kick. Stížnost žalobce byla zamítnuta výše uvedeným rozhodnutím vrchního komisaře žalované, neboť spáchání kázeňského přestupku žalobcem a jeho zavinění bylo prokázáno a uložený kázeňský trest je úměrný závažnosti spáchaného přestupku a je v souladu s účelem výkonu trestu.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalované Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci výše uvedeným rozsudkem zamítl, neboť pochybení zaměstnanců žalované nemělo na naplnění subjektivní stránky kázeňského přestupku vliv. Žalovaná řádně prokázala, že žalobce přechovával zakázané předměty, a tedy jednal zaviněně.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[4] Nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů stěžovatel spatřuje v tom, že se krajský soud nevypořádal s námitkou, že pochybení žalované spočívající v tom, že mu vydala zakázané předměty, mohlo být policejní provokací, což by vylučovalo jeho zavinění a nebyla by tak naplněna subjektivní stránka kázeňského přestupku.

[5] Za nezákonný má rozsudek proto, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku naplnění všech znaků skutkové podstaty kárného přestupku, neboť uvedl, že pochybení žalované nemohlo mít vliv na naplnění subjektivní stránky kázeňského přestupku. Krajský soud toliko na základě toho, že stěžovatel přechovával zakázané předměty, k čemuž se sám přiznal, dospěl k závěru, že se jednalo o zaviněné jednání a že se žalovaná touto otázkou zabývala. Krajský soud však nevzal v úvahu, že stěžovatel je ve výkonu trestu odnětí svobody a žalovaná tak vůči němu vykonává veřejnou moc a navíc se jedná o ozbrojený sbor. Na vydání jinak zakázaných předmětů žalovanou stěžovateli jako adresátovi veřejné správy je tak nutno pohlížet jako na faktické *ad hoc* povolení k jejich přechovávání. Pokud žalovaná svým aktivním jednáním učinila a zapříčinila, že měl stěžovatel tyto předměty u sebe, nemůže jej za to následně trestat. Stěžovatel je přesvědčen, že jednal v negativním skutkovém omylu, neboť byl oprávněně přesvědčen, že předměty, ač jinak zakázané, jež mu vydala sama žalovaná, může beztrestně přechovávat a používat. Faktické povolení dle stěžovatele rovněž představuje okolnost vylučující protiprávnost, byť v zákoně neuvedenou.

[6] Zároveň mu nemůže být kladeno k tíži, že své zjištění o přechovávání jinak zakázaných předmětů oznámil nestandardním způsobem písemně Generální inspekci bezpečnostních sborů (dále „GIBS“), ačkoliv to mohl oznámit přímo ve věznici a případně předměty rovnou předat příslušníkům či zaměstnancům žalované. Jednal tak proto, aby nesprávný postup žalované byl řádně prošetřen.

[7] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

pokračování

[8] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost a dospěl k závěru, že není důvodná.

[10] Podle § 24 odst. 1 věty první zákona o výkonu trestu *má odsouzený právo jedenkrát za šest měsíců přijmout balíček s potravinami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg.* Podle odst. 2 téhož ustanovení *balíčky podléhají kontrole zaměstnanců Vězeňské služby. Odsouzenému se nepředají věci, které odporují účelu výkonu trestu nebo které není dovoleno mít u sebe, zejména věci, kterými by mohl ohrozit život a zdraví vlastní nebo jiných osob. Věci, které nemohou být předány odsouzenému a se kterými není třeba naložit podle právních předpisů jiným způsobem, se odešlou na náklady odsouzeného zpět odesílateli, kromě potravin s krátkodobou trvanlivostí nebo prošlou lhůtou spotřeby, které se zlikvidují.*

[11] Podle § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu *je odsouzeným zakázáno vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky, vyrábět a přechovávat předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku, nebo které by svým množstvím nebo povahou mohly narušovat pořádek anebo poškodit zdraví.*

[12] Podle § 46 odst. 1 zákona o výkonu trestu *je kázeňským přestupkem zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu.* Dle § 47 odst. 1 věty první téhož zákona *lze kázeňský trest uložit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného.*

[13] Podle § 8 odst. 2 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody (dále „řád výkonu trestu“) *se po přijetí do věznice nově přijatí odsouzení ubytují odděleně od ostatních odsouzených, a to v nástupním oddílu věznice. Během pobytu v nástupním oddílu se odsouzený podrobně seznamuje s obsahem zákona, této vyhlášky, vnitřního řádu a s prostředím, ve kterém bude trest vykonávat.*

[14] Nejvyšší správní soud se zabýval nejprve námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku pro nedostatek důvodů. Byl-li by totiž napadený rozsudek nepřezkoumatelný, byla by vyloučena či přinejmenším značně omezena možnost zabývat se věcně dalšími kasačními námitkami. Dle stěžovatele se krajský soud nevypořádal s jeho žalobní námitkou, že jednání žalované bylo policejní provokací. Nejvyšší správní soud neshledal rozsudek nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, neboť krajský soud dospěl k závěru, že postup zaměstnanců žalované neměl na naplnění subjektivní stránky kázeňského přestupku vliv (body 22 a 23 napadeného rozsudku), čímž vypořádal jako nedůvodnou i námitku stěžovatele o policejní provokaci, jež dle tvrzení stěžovatele spočívala právě v postupu (zaměstnanců) žalované. V tomto ohledu není podstatné, že na námitku policejní provokace nereagoval výslovně, neboť ji v rámci svého odůvodnění vypořádal implicitně (např. rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2015, čj. 6 As 152/2014 - 78, bod 23).

[15] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou nezákonnosti rozsudku spočívající v nedostatečném zjišťování zavinění stěžovatele. K odpovědnosti za kázeňský přestupek postačuje zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění (rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2019, čj. 9 As 338/2018 - 50, bod 13). V případě

porušení zákazu přechovávat předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob, zákon o výkonu trestu úmyslné zavinění nevyžaduje, postačí tedy zavinění z nedbalosti.

[16] Z § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu vyplývá požadavek na náležité objasnění okolností kázeňského přestupku a prokázání viny odsouzeného včetně jeho zavinění. Nutnost prokázání viny odsouzeného jako podmínky pro uložení kázeňského trestu stanoví rovněž § 58 řádu výkonu trestu, který též obsahuje podrobnosti projednávání kázeňského přestupku. Odpovědnost za náležité objasnění okolností kázeňského přestupku a prokázání viny odsouzeného přitom nese správní orgán, který o uložení kázeňského trestu rozhoduje. Dle § 3 správního řádu je povinností správního orgánu postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Správní orgán ukládající kázeňský trest tedy nese odpovědnost za řádné soustředění podkladů pro rozhodnutí a případně i odpovědnost za nesplnění této povinnosti (rozsudek NSS čj. 9 As 338/2018 - 50, bod 14 a další tam uvedené rozsudky NSS).

[17] Mezi stranami je nesporné, že stěžovatel měl dne 5. 9. 2019 u sebe zakázané předměty a že v tu dobu si již byl vědom, že takové předměty nesmí přechovávat. Jelikož je odsouzeným zakázáno takové předměty přechovávat, došlo tímto k porušení povinnosti stanovené v § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu. Aby se však zároveň jednalo o kázeňský přestupek ve smyslu § 46 odst. 1 téhož zákona, muselo by se ze strany stěžovatele jednat o zaviněné porušení povinnosti.

[18] Žalovaná, v prvostupňovém rozhodnutí i rozhodnutí vrchního komisaře, jakož i krajský soud, dospěly k závěru, že zavinění stěžovatele plyne z dostatečně zjištěného skutkového stavu o tom, že stěžovatel věděl, že má v držení zakázané předměty, aniž to oznámil a předal je zaměstnancům žalované.

[19] Stěžejní námitkou stěžovatele však bylo, že mu byly zakázané předměty vydány zaměstnancem žalované, což žalovaná nejen nezpochybnila, ale naopak potvrdila, neboť v rozhodnutí vrchního komisaře i ve vyjádření k žalobě výslovně uznala pochybení vězeňské služby spočívající v nesprávném postupu při vydání zakázaných věcí stěžovateli. Na tom nic nemění, že se žalované nepodařilo prokázat konkrétní jednání zaměstnance. Vzhledem k tomu, že stěžovateli byly dané předměty předány, mohl se skutečně zpočátku, když si předměty přebíral, domnívat, že se nejedná o zakázané předměty, jež by nemohl mít u sebe (§ 24 odst. 2 zákona o výkonu trestu *a contrario*). V takovém případě by se u něj nemuselo jednat o zaviněné jednání.

[20] Nicméně případné nezaviněné jednání stěžovatele trvalo pouze do té doby, kdy si uvědomil, že mu byly, zřejmě v důsledku nesprávného postupu žalované, předány, a tedy přechovává, zakázané předměty ve smyslu § 28 odst. 3 písm. c) zákona o výkonu trestu. Sám stěžovatel uvedl, že si to uvědomil nejpozději 3. 9. 2021, kdy se obrátil na Generální inspekci bezpečnostních sborů (dále „GIBS“) s tím, že má u sebe předměty, které jsou způsobilé ohrozit bezpečnost lidí a že je vydá přímo GIBS či na oddělení prevence a stížnosti žalované. Vzhledem k tomu, že je však nebylo komu předat, nechal si je zatím u sebe. Od tohoto okamžiku již neobstojí tvrzení stěžovatele, že se domníval, že nejde o zakázané předměty, jež by nemohl mít u sebe, tj. že nejednal zaviněně. Existoval totiž subjektivní vztah mezi jeho vůlí a zakázaností jednání minimálně v nedbalostním

pokračování

stupni. Jinými slovy, již si uvědomoval, že u sebe má zakázané předměty a že by je měl bezodkladně odevzdat do úschovy věznice [§ 28 odst. 2 písm. j) zákona o výkonu trestu]. Ze stejného důvodu pak nemůže obstát ani jeho argumentace, že mu bylo vydáno faktické *ad hoc* povolení k jejich přechovávání, neboť byl srozuměn s tím, že navzdory jejich vydání zaměstnancem žalované, se jedná o předměty zakázané, jež není dovoleno přechovávat.

[21] Dle rozhodnutí žalované byl stěžovatel shledán vinným ze spáchání kázeňského přestupku za přechovávání zakázaných předmětů „pouze“ v době kontroly, tj. asi ve 12.45 hod. dne 5. 9. 2021, nikoli za jejich přechovávání v době od jejich vydání dne 30. 8. 2019 až do dne kontroly. Stěžovatel byl tedy shledán vinným a potrestán za jednání, jehož se dopustil již v době, kdy nebylo pochyb o tom, že jednal zaviněně, minimálně v nedbalostním stupni. Žalovaná ani krajský soud proto nepochybily, pokud k tomuto okamžiku měly zavinění jako znak subjektivní stránky kázeňského přestupku za naplněný. Nejvyšší správní soud ještě poznamenává, že stěžovatelem namítaný (negativní) omyl skutkový nevyklučuje odpovědnost za (kázeňský) přestupek spáchaný z nedbalosti, jako je tomu v nyní projednávané věci (§ 16 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, či § 18 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

[22] Ze skutkových okolností případu dle Nejvyššího správního soudu vyplývá, že postupu v rozporu se zákonem se dopustila jak žalovaná tak i stěžovatel. Počáteční nezákonný postup žalované však nemůže bez dalšího zcela vyloučit odpovědnost stěžovatele za jeho následné nedbalostní jednání. Nejedná se o okolnost vylučující protiprávnost. Pochybení žalované by bylo na místě vzít v úvahu při ukládání trestu, tj. při volbě jeho druhu a výměry. Námitku nepřiměřenosti uloženého kázeňského trestu však stěžovatel poprvé vznesl až v kasační stížnosti, a proto se jí Nejvyšší správní soud jako nepřipustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nemohl zabývat.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[24] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Žalované, která měla ve věci úspěch, nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů její běžné úřední činnosti, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[25] Odměna zástupce stěžovatele Mgr. et Mgr. Martina Čanka, advokáta, který byl stěžovateli k jeho žádosti ustanoven usnesením Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 15. 1. 2020, čj. 65 A 93/2019 - 16, byla stanovena za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti ze dne 11. 8. 2020, podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Zástupci stěžovatele tak náleží odměna 3 100 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 3 400 Kč. Zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se zvyšuje odměna a náhrada hotových výdajů o 21% sazbu této daně, tj. o 714 Kč, na 4 114 Kč. Tato

částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 10. listopadu 2021

Petr Mikeš
předseda senátu